

Nr 173.

Av herr **Gustavson, John, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förlängd giltighet av gällande indelning i ortsgrupper jämlikt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering.*

Proposition nr 4 avser förlängd giltighet av gällande ortsgruppering av tilläggs pensionerna i fråga om folkpensionerna. Denna ortsgrupperings provisoriska karaktär framhäves av bestämmelsen att den avsåge att gälla åren 1938/40. Därefter skulle den åter upptagas till omprövning. Olika förhållanden ha emellertid föranlett förslag om uppskov härmed, och detta är även syftet med den föreliggande propositionen.

Dyrortsgrupperingen av folkpensionerna är emellertid endast ett led i ett stort system av dyrortsgrupperingen av statlig och annan art, varigenom städer och tätbefolkade orter tillförsäkras fördelar, som landsbygdens folk icke få. Uppenbart är, att den pågående utvecklingen på olika områden verkat och väl även i framtiden kommer att verka i riktning att utjämna levnadsförhållandena på land och i stad. I vart fall är det så, att levnadskostnaderna på landsbygden allt mer stegrats. I de fall då städerna kunna uppvisa högre priser, uppväges detta av att den hastigare och större omsättningen medger tillgång till nyare varor och större urval. Kläder, skodon, möbler o. s. v. köpa landsbygdens innevånare numera oftast förmånligare i städer och samhällen. Därom vittnar resandeströmmen per tåg och buss. Men resekostnaderna, tidspillan o. s. v. medför att dessa inköp dock för landsbon bli dyrare än för den som bor närmare. På samma sätt är det ifråga om hälsovård, sjukvård och mycket annat.

Det har även väckt uppmärksamhet att ungdomens skolgång och annan utbildning är en post, som vid dyrortsgrupperingarnas beräkning inte alls medräknats. Detta må vara befogat när det gäller folkpensionerna åt de gamla, men har dock i andra fall utlöst den bittra reflexionen att meningen skulle vara att landsbygdens ungdom inte får göra anspråk på någon utbildning. Redan det förhållandet, att befolkningsförskjutningen i vårt land i sådan omfattning sker i riktning från landsbygden till städerna, visar klart huru totalt onödigt det är med en dyrortsgruppering till förmån för orter, dit folk trängs för att få komma. Det synes minst sagt onödigt att genom statliga åtgärder, fackliga löneavtal och på annat sätt befordra en sådan utveckling.

Till försvar för dyrortsgrupperingar av alla slag talas gärna om hyreskostnaderna. Men man gör därvid ofta nog sitt bästa för att bortse från de betydliga kvalitetsskillnader, som äro för handen.

Det är som om man inte bara funne det naturligt, att bostäderna skola vara bättre och bekvämare i städer och samhällen, utan även ville betrakta

de betydligt enklare lägenheterna på landet såsom likvärdiga med stadsvåningarna. Tar man hänsyn till kvalitetsskillnaden blir det heller inte mycket kvar av skillnaden i hyror, ty städernas arbetslöner och andra stora byggnadskostnader äro numera icke okända på landet, om man vill bygga modernt.

Därtill kommer läget, som ju spelar en sådan roll för hyror i städerna, kommunikationer, resekostnader, frakter på förnödenheter och ofta även svårigheter att få arbete i rimlig närhet av bostaden.

Dylika faktorer bör man inte bortse från, enbart därför att de i många fall bli svåra att bedöma vid uppgörande av statistik och indexberäkningar.

En reform av hela dyrortsgrupperingen har länge stått på dagordningen, även om mäktiga krafter ha intresse av dess förhalande. Av 1936 års lönekommitté har behovet av en sådan reform påtalats. Riksdagen har även år 1938 uttalat sig i liknande riktning och år 1940 sagt ifrån, i samband med behandlingen av ortsgrupperingen av skatteavdragen, att den icke finner den nuvarande ortsgrupperingen vara så tillfredsställande, som önskvärt vore.

Likaså uttalades, att riksdagen ansåg sig kunna förutsätta att en översyn av grunderna därför skulle komma att äga rum.

Under återopande av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära,
att i samband med den förestående omprövningen av andra delar av dyrortsgrupperingsproblemet även upphävandet av ortsgrupperingen av folkpensionerna såsom en konsekvens av dyrortsgrupperingssystemets avskaffande måtte tagas under övervägande; ävensom
att åtgärder i sådant syfte snarast måtte vidtagas.

Stockholm den 27 januari 1941.

John Gustavson
i Guntorp.

Wiktor Egnell.

Ivar Persson
i Skabersjö.